

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **P. R. B. D.**, zast. JUDr. Matějem Šedivým, advokátem, se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2024, č. j. OAM-971/ZA-ZA11-P09-R2-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2025, č. j. 16 Az 25/2024-35,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1]Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 7. 2024, č. j. OAM-971/ZA-ZA11-P09-R2-2023, neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Jednalo se již o druhé rozhodnutí o žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu. Předchozí rozhodnutí žalovaného bylo rozsudkem Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 11. 6. 2024, č. j. 4 Az 3/2024-30, zrušeno pro procesní pochybení žalovaného, který během správního řízení nesprávně seznámil žalobkyni s podklady pro vydání rozhodnutí.

[2]Žalobce napadl uvedené druhé rozhodnutí žalovaného žalobou u městského soudu, který ji rozsudkem ze dne 30. 4. 2025, č. j. 16 Az 25/2024-35, zamítl jako nedůvodnou.

[3]Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) blanketní kasační stížnost, v níž a v jejím doplnění navrhla zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení. Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její odmítnutí pro nepřijatelnost nebo zamítnutí.

[4]Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla včetně jejího doplnění podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zastoupen advokátem.

[5]Kasační stížnost byla podána ve věci, v níž před městským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a proto se musel Nejvyšší správní soud dále zabývat otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, jinak by ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[6]O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve světle odstavce 52 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[7]Městský soud v napadeném rozsudku nepřisvědčil námitce stěžovatelky, že žalovaný nesprávně žádost o mezinárodní ochranu identifikoval jako snahu o legalizaci pobytu. Stěžovatelka totiž sama ve správním řízení uvedla, že jí snacha poradila, ať si v České republice požádá o azyl, čímž získá čas, a mezitím se pokusí vyřídit nějaký typ legálního pobytu. Přestože protiřečení stěžovatelky vzbuzuje nevěrohodnost jejího azylového příběhu, žalovaný se podle městského soudu zabýval věcně všemi tvrzenými důvody, aniž by je odmítl z důvodu nevěrohodnosti. Městský soud dále nepřisvědčil námitce stěžovatelky, že žalovaný bagatelizoval její problémy s předvoláváním na výslechy na policii. Stěžovatelka v žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že je státní příslušnicí Kuby, nemá žádné politické přesvědčení a není v politické straně ani skupině. Její syn však nemá rád kubánský režim a má opoziční smýšlení, přičemž stěžovatelka kvůli tomu byla několikrát předvolána na policejní stanici a policie ji varovala, aby se její syn na Kubu nevracel. Syn stěžovatelky totiž Kubu opustil a nyní žije v České republice. Stěžovatelku tento přístup policie unavoval, a proto zažádala o mezinárodní ochranu. Dále uvedla, že sama žádné jiné problémy s policií nikdy neměla. Stěžovatelka až v rámci žaloby uvedla, že jako trest za odchod syna z Kuby jí byla odebrána licence na prodej karet do mobilních telefonů, a byla tak připravena o způsob obživy. Zároveň v žalobě uvedla, že syn byl opakovaně vyslýchán kubánskou policií kvůli svým opozičním názorům. Městský soud k těmto tvrzením stěžovatelky uvedl, že je zmínila až v soudním řízení, přičemž je mohla uvést již ve správním řízení. Jednalo se tak o zakázanou novotu ve smyslu § 75 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu. Shodně městský soud posoudil námitku stěžovatelky, že její případ naplňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť stěžovatelka je ve špatném zdravotním stavu a obává se návratu do Kuby z důvodu dysfunkčnosti zdravotnického systému. Žalovaný podle stěžovatelky nedostatečně odůvodnil svůj závěr o neudělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Městský soud k tomu konstatoval, že stěžovatelka během správního řízení uvedla, že má

pokračování

gastritidu a problémy se štítnou žlázou. Je s těmito věcmi již zaléčena. Na Kubě měla svého lékaře, který ji předepisoval léky. Je soběstačná a je schopna se o sebe postarat sama. Nemá další omezení v běžném životě. V žalobě však stěžovatelka uvedla, že se její zdravotní stav zhoršil. Podle městského soudu není možné prostřednictvím žaloby rozšiřovat skutkový stav. Skutečnosti ohledně zhoršujícího se zdravotního stavu mohla stěžovatelka uvést již během správního řízení. Všechny lékařské zprávy, které stěžovatelka přiložila jako přílohy k žalobě, byly vydány před seznámením s podklady ve správním řízení. Městský soud proto odmítl tyto důkazy provést a hodnotit je. Žalovaný se tak dostatečně věnoval zdravotnímu stavu stěžovatelky, přičemž zohlednil i její věk. S ohledem na její tvrzení o soběstačnosti a vyléčení zdravotních potíží tak nenaplnila podmínky pro udělení humanitárního azylu. Ze stejných důvodů městský soud nepřisvědčil námitce týkající se naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Nakonec se městský soud neztotožnil s námitkou stěžovatelky ohledně probíhající ekonomické krize na Kubě. Stěžovatelka během správního řízení nezmínila, že by měla jakékoli existenční problémy a že by nebyla schopna si zajistit základní životní potřeby. S odkazem na judikaturu městský soud uvedl, že nižší životní úroveň sama o sobě není důvodem k udělení mezinárodní ochrany.

[8]V kasační stížnosti však stěžovatelka namítla, že městský soud nevypořádal její žalobní námitky řádně. Městský soud kladl příliš důraz na konstatování stěžovatelky, že chtěla legalizovat svůj pobyt pomocí azylu. Tvrzení stěžovatelky bylo okrajové a navíc ani nemohla podat žádost o pobyt podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Dále má stěžovatelka za to, že prokázala důvodnost svého nároku, neboť její azylový příběh jasně dokládá hrozící pronásledování v případě návratu do vlasti. Městský soud tak dospěl k nesprávnému závěru, že opakované kontakty s policií týkající se politických aktivit syna stěžovatelky nedosahují intenzity pronásledování. Stěžovatelka dále namítá, že městský soud postupoval příliš formalisticky, pokud shledal tvrzení o výsledích jejího syna a odebrání její licence jako nevěrohodná z důvodu, že tato tvrzení uvedla až v rámci soudního řízení. Stěžovatelka byla pod značným stresem, mohla mít problémy s formulací svých myšlenek, s porozuměním právním otázkám nebo s důvěrou ve správní orgán. Drobné rozpory ve výpovědích tak nemusí automaticky diskvalifikovat jejich celkovou věrohodnost. Městský soud dále nesprávně posoudil námitku stěžovatelky týkající se jejího zhoršujícího se zdravotního stavu. Nepřiměřeně se opíral o její počáteční stručné prohlášení. Žalovaný dostatečně neobjasnil všechny okolnosti, a to by mělo jít k jeho tíži. Stěžovatelka dále nesouhlasí se závěrem, že nižší úroveň zdravotnických služeb sama o sobě nestačí k udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelka v žalobě popsala mnohem závažnější situaci týkající se stavu zdravotnického systému na Kubě. Nakonec městský soud posoudil jednotlivé žalobní důvody izolovaně, a nikoliv kumulativně.

[9]Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že důvody žádosti vypořádal v potřebném rozsahu a přezkoumatelně. Kasační stížnost nepovažuje za důvodnou, neboť námitky neobsahují argumentaci dokládající nezákonnost ani jiná pochybení správního orgánu či soudu. Městský soud argumentaci stěžovatelky nepominul a své závěry řádně odůvodnil.

[10]Nejvyšší správní soud v první řadě uvádí, že městský soud vypořádal všechny žalobní námitky stěžovatelky, aniž by se omezil na pouhé konstatování, že jejím azylovým důvodem je legalizace pobytu na území České republiky. Naopak správně opřel své závěry o

konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které snaha o legalizaci pobytu a stejně tak ekonomické důvody nemohou být relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81, ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, nebo ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65). Z obsahu spisu je přitom zřejmé, že hlavním azylovým důvodem stěžovatelky byla snaha o legalizaci pobytu, neboť to sama uvedla během pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[11] S námitkou, že stěžovatelce v důsledku minulých, opakovaných kontaktů od policie kvůli činnosti jejího syna hrozí pronásledování, Nejvyšší správní soud nesouhlasí. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu musí žadatel pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu kumulativně splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování [viz § 12 písm. b) zákona o azylu ve spojení s definicí pronásledování nyní zakotvenou v § 2 odst. 8 zákona o azylu]; (4) ochrana v zemi původu selhala (viz definice pronásledování nyní zakotvená v § 2 odst. 8 zákona o azylu); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu) (srov. rozsudek ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008-119). Během správního řízení však stěžovatelka neuvedla, že by měla strach z pronásledování ze strany policejního orgánu. Pouze zmínila, že ji krátké promluvy mezi ní a policistou otravovaly a unavovaly. Je tak zřejmé, že stěžovatelka nepociťovala strach z budoucích rozmluv. Dále také nelze spatřovat naplnění kritéria, že by hrozící újma mohla dosáhnout intenzity pronásledování. Nejvyšší správní soud se již v minulosti zabýval intenzitou hrozící újmy v případech výsledků ze strany kubánských orgánů. Požadovanou intenzitu pronásledování neshledal u žadatele, jehož opakovaně vyslýchala kubánská policie kvůli kritickým projevům vůči vládě (činěným mezi přáteli a v práci a při setkávání s disidenty; stěžovatel však nebyl politickým aktivistou), byl považován za tzv. „nedůvěryhodnou osobu“, neměl přístup k lepším pracovním pozicím a byl omezován ve společenském životě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2020, č. j. 1 Azs 140/2020-44). Z obsahu správního spisu nevyplývá, že by na stěžovatelku byl vyvíjen policistou nátlak či jí bylo vyhrožováno. Výsledky se zároveň týkaly politické činnosti syna, a nikoli stěžovatelky. S ohledem na výše zmíněnou judikaturu nemohla hrozící újma v případě stěžovatelky dosahovat intenzity pronásledování.

[12] Nejvyšší správní soud dále nepřisvědčil námitce stěžovatelky, že žadatelka byla pod stresem u prvních pohovorů, a proto některé skutečnosti neuvedla, a že nevěděla, že zdravotní potíže mohou být azylovým důvodem. Nejvyšší správní soud k argumentaci uplatněné stěžovatelem nejprve připomíná, že soudy vychází při přezkumu správního rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání správního rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Z tohoto pravidla sice podle soudní praxe existují výjimky, a to zejména tehdy, kdy je prolomeno jinou právní normou, jež požívá aplikační přednosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011-131; jakož i nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03, či ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. I. ÚS 712/05). Touto právní normou je § 32 odst. 9 zákona o azylu nebo čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Právě tyto normy umožňují

pokračování

krajským soudům při přezkumu zohlednit i nové skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře otázkou uplatnění nových skutečností v rámci žaloby již zabýval. Z této judikatury plyne, že lze vznášet pouze takové skutečnosti, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27). Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice neobsahuje požadavek, aby soudy ve správním soudnictví postupovaly *ex officio* a aktivně dohledávaly případné nové důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Takový postup je ostatně i v rozporu s konstantní judikaturou, která zásadně vychází z premisy, že je to žadatel o mezinárodní ochranu, který je povinen označit azylově relevantní důvody, přičemž není úkolem správního orgánu (tím spíše pak správního soudu), aby za něj tyto důvody domýšlel (srov. rozsudek ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003-47). Podle judikatury Ústavního soudu je však nutno zohlednit, že existuje i řada dalších ospravedlnitelných důvodů, proč žadatel o azyl nesdělí všechny relevantní důvody pro udělení azylu již před ministerstvem jako orgánem prvního stupně. Některé z nich uvádí Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (UNHCR): dotazování při osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočnicka mohlo být pro žadatele zábranou (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, bod 31). Nejvyšší správní soud však v nyní posuzovaném případě neshledal žádný z těchto ospravedlnitelných důvodů. Správnost tohoto závěru podporuje skutečnost, že žalovaný o žádosti stěžovatelky vydal již dvě rozhodnutí, která jsou obsahem téměř identická. Z prvního rozhodnutí žalovaného muselo být stěžovateli zřejmé, že žalovaný při posuzování azylových důvodů bral v potaz i její zdravotní stav. Stěžovatelka tak proto mohla v reakci na zrušení tohoto rozhodnutí a na výzvu na doplnění podkladů pro rozhodnutí sdělit žalovanému zhoršení svého zdravotního stavu, což však neučinila.

[13] Shodně proto nelze přisvědčit námitce stěžovatelky, že bylo povinností žalovaného objasnit skutečnosti týkající se ekonomické situace a stavu zdravotnického systému na Kubě. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že břemeno tvrzení v řízení o azylu stíhá žadatele. Pokud jde o břemeno důkazní, to je výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Žadatel je povinen prokázat jím tvrzené skutečnosti, je-li to v jeho možnostech, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40). Žadatel o mezinárodní ochranu má však též primárně povinnost uvést v řízení před správním orgánem všechny skutečnosti, které jsou mu známy a které mohou být relevantní z hlediska možného udělení mezinárodní ochrany, a dát příležitost správnímu orgánu, aby o takto přednesených důvodech jeho žádosti kvalifikovaně rozhodl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32). Stěžovatelka v rámci správního řízení neuvedla, že by jí hrozila újma v důsledku špatné ekonomické situace či stavu zdravotnického systému na Kubě. Naopak zmínila, že má ošetřujícího lékaře, který ji předepisuje léky. K ekonomické situaci neuvedla nic. Městský soud tak postupoval správně, pokud nevyhověl námitkám týkajícím se ekonomické situace

a stavu zdravotnictví, neboť je stěžovatelka tvrdila až v žalobě. Tyto námitky však jistě mohla uvést již ve správním řízení, a mohla tak umožnit žalovanému, aby o nich kvalifikovaně rozhodl.

[14] Nejvyšší správní soud si je vědom složité životní situace stěžovatelky a plně chápe její úsilí o dosažení společného soužití s rodinou. K tomuto účelu však právní řád nabízí specifické nástroje podle zákona o pobytu cizinců, kterých je třeba využít namísto nástrojů azylového práva.

[15] S ohledem na shora uvedené skutečnosti je možné konstatovat, že městský soud rozhodl zcela v souladu s právními předpisy a ustálenou judikaturou správních soudů, přičemž se nedopustil ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 8 As 287/2020, část III. 4.). Stěžovatelka v tomto řízení úspěch neměla, a proto nemá právo na náhradu svých nákladů. Z obsahu soudního spisu vyplývá, že procesně úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. září 2025

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu